

فلج مغزی

فلج مغزی در شرایط نقصان تکامل یا آسیب به مناطق حرکتی مغز به وجود می‌آید که در نتیجه آن، این مناطق قادر به کنترل حرکتی و وضعیت بدنی فرد نمی‌باشند.

علائم فلج مغزی:

- سفتی عضلات یا اسپاسیتی
- حرکات غیر طبیعی
- اشکال در مهارت‌های حرکتی مازور از قبیل راه رفتن یا دویدن
- اشکال در مهارت‌های حرکتی ظریف از قبیل نوشتن یا باز و بسته کردن دکمه‌های لباس
- اشکال در مهارت‌های ادراکی و حسی

علائم فلج مغزی از یک فرد به فرد دیگر متفاوت است و معمولاً با گذشت زمان تغییر نمی‌کند. بعضی از افراد مبتلا به فلج مغزی ممکن است به بیماری‌های دیگر مانند تشنج، آسیب ذهنی، اختلال یادگیری و تأخیر رشدی نیز مبتلا باشند. علائم اولیه فلج مغزی معمولاً قبل از دو سالگی ظاهر می‌شود. نوزاد مبتلا به فلج مغزی اغلب در مقایسه با کودکان عادی، کندتر به مراحل رشدی خویش از قبیل غلتیدن، نشستن، چهار دست و پا رفتن، لیخند زدن و... دست پیدا می‌کند.

مشکلات دیگری که ممکن است کودک فلج مغزی داشته باشد:

مشکلات یادگیری: مانند دامنه کوتاه توجه، مشکلات برنامه‌ریزی حرکتی (سازماندهی کردن و مرتب کردن)، مشکلات درکی و مشکلات گفتاری (زبانی)

مشکلات هوشی: از هوش طبیعی تا درجات خفیف تا شدید ناتوانی هوشی

مشکلات ادراکی: در انجام کارهایی مثل عبور از موانع، قضاوت درباره اندازه و شکل اشیاء و درک اینکه چگونه خطوط در کنار هم یک نامه را تشکیل می‌دهد

مشکلات زبانی/ برقراری ارتباط: مشکلاتی از قبیل جمله سازی، دادن اطلاعات خاص، داستان سازی درباره احساسات

مشکلات گفتاری: به علت درگیری عضلات دهان

مشکلات غذا خوردن و نوشیدن: به علت درگیری عضلاتی که مسئول باز و بسته کردن دهان و حرکت دادن لب‌ها و زبان هستند.

آبریزش دهان: به علت کنترل ضعیف عضلات

حواس: به علت کاهش حس (لمس) در بعضی از کودکان فلج مغزی
بینایی: از جمله استرابیسم (انحراف یا چرخش چشم) یک یا هر دو چشم
شنوایی: در بعضی از کودکان فلج مغزی
صرع: در بعضی از کودکان فلج مغزی

درمان فلج مغزی:

هدف از درمان این بیماران افزایش توانایی های بالقوه آنها است تا بتوانند زندگی نسبتاً مستقلی داشته باشند. برای درمان این افراد اقدامات پزشکی زیادی باید انجام شود. از جمله:

- جراحی برای درمان مشکلات استخوان، عضلات، تاندون ها، اعصاب و مفاصل
- فیزیوتراپی برای بهبود حرکات و قدرت عضلات
- کاردرمانی برای آموزش مهارت های زندگی مثل غذا خوردن و پوشیدن لباس
- گفتار درمانی برای حل مشکلات ارتباطی بیمار
- مددکاری اجتماعی برای کمک های اجتماعی و کمک به آموزش تحصیلی
- روان شناسی برای مقابله با استرس ناشی از بیماری
- رفتار درمانی برای بهبود تکامل روحی، احساسی و اجتماعی بیمار
- خدمات دیگر مثل چشم پزشکی، متخصص اعصاب، متخصص تغذیه و...

مهمترین روش های درمانی که برای این بیماران بکار برده می شود عبارتند از:

فیزیوتراپی

فیزیوتراپی به بیمار کمک می کند تا قدرت عضلاتش را بیشتر کند، هماهنگی بین حرکات عضلات را یاد بگیرد و مانع از کوتاه شدن عضلات شود. فیزیوتراپ با انجام حرکاتی عضلات را تحت کشش قرار می دهد تا کوتاه نشوند. با این کار می توان تا حد زیادی مانع از تغییر شکل مفاصل شد.

بریس و اسپلینت

این وسایل ممکن است به حرکت و پایداری اندام کمک کنند و مانع از تغییر شکل مفاصل شوند.

بوتاکس

این دارو به داخل عضلات سفت و اسپاستیک تزریق می شود تا آنها را شل کند. این روش بخصوص در بچه های کمتر از ۵ سال مفید است.

دارو

بعضی داروها می‌توانند به بهبود تشنج و یا اسپاسم عضلات یا حرکات غیر طبیعی اندام کمک کنند.

وسایل مکانیکی کمکی

مثلا استفاده از کفش‌های مخصوص که پوشیدن آنها برای بیمار راحت‌تر است یا استفاده از عصا یا استفاده از کامپیوتر یا روبات

جراحی

وقتی شدت انقباض و سفتی دسته ای از عضلات بیش از حد است ممکن است بتوان با استفاده از جراحی آنها را شل تر کرده و طول آنها را افزایش داد و یا با جابجا کردن تاندون بعضی از عضلات تعادلی را در انقباض آنها ایجاد کرد.

تغییر شکل و دررفتگی های مفصلی که ممکن است در این بیماران دیده شوند را می‌توان با اعمال جراحی درمان کرد.

جراحی می‌تواند وضعیت بد قرار گرفتن اندام یا انحراف های ستون مهره را اصلاح کند. همچنین ممکن است نیاز باشد تا بعضی از مفاصل خشک شوند.

زندگی با بچه فلج مغزی:

والدین بچه هایی که فلج مغزی دارند اغلب از لحاظ روحی و عاطفی بشدت تحت فشارند. احساس گناه و احساس اندوه زیاد از وضعیتی که کودکشان گرفتار آن است آنها را آزار می‌دهد. اگر شما جزو این دسته‌اید:

- سعی کنید اطلاعات خود را از این بیماری افزایش دهید.
- با اولیای مدرسه هماهنگ باشید تا شرایط را مناسب وضعیت فرزندتان فراهم کنید.
- فرزند خود را تشویق کنید. حمایت خانواده و امید، مهمترین پایه های یک زندگی سعادتمند برای این کودکان است. سعی کنید تا آنجا که میتوانید با وی مثل یک فرد طبیعی و سالم رفتار کنید. آنها از ترحم و دلسوزی متنفرند چون هر بار که با دلسوزی با آنها رفتار می‌کنیم در واقع به آنها یادآور میشویم که معلول هستند. تفریح کنید، صبور باشید و به بهبود امیدوار باشید.
- از دیگر افراد فامیل و دوستان کمک بگیرید. مراقبت از این بچه ها کار سختی است. به دیگران یاد بدهید چگونه از وی مراقبت کنند و خوتان کمی استراحت کنید.

واحد آموزش به بیمار- مجتمع آموزشی، پژوهشی و درمانی حضرت رسول اکرم (ص)

آموزش به بیمار

کد ۷

فلج مغزی

طه‌سیم‌کننده: مهین قاسمی (کارشناس ارشد آموزش به بیمار)
تأییدکننده: دکتر محمدوفانی شاهی (فوق تخصص مغز و اعصاب کودکان، عضو
هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران)

سال ۱۴۰۰

آدرس: خیابان سارخان - خیابان نیایش - مجتمع آموزشی «دانی حضرت رسول اکرم (ص)» - تلفن: ۶۴۳۵۱

<http://hrmc.iums.ac.ir/>